

Motion till riksdagen 2020/21:1936

av **Patrick Reslow m.fl. (SD)**

Förutsättningar för en grundskola i världsklass

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svensk offentlig grundskola ska få statligt huvudmannaskap och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om statligt övertagande av dysfunktionella skolor och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ökad satsning på Skolinspektionen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett läromedelsråd som bedömer och vid behov underkänner undermåliga läromedel och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värderingsstyrd slöja ska förbjudas inom grundskolan och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utbildning i hedersproblematik ska vara obligatorisk fortbildning för skolpersonal i utsatta områden och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samverkan mellan skolan, föreningslivet och övriga civilsamhället samt om att skolan ska ge elever en naturlig relation till äldre generationer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en plan för digitalisering i skolan och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de nationella proven ska rättas externt och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra fördelning av arbetsuppgifter genom satsning på fler vuxna i skolan och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nationell språkkravsmodell för pedagogisk skolpersonal och tillkännager detta för regeringen.

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utvecklingsmöjligheter för lärare och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om slopat karensavdrag för lärare och fritidspedagoger och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna landsbygds skolorna och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om studieskulsavskrivning för glesbygdslärare och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Barn- och elevombudet bör avskaffas och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krav för friskoleetablering och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa anmälningsplikt gentemot Skolinspektionen för skolor som bedriver en konfessionell inriktning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökad roll för fritidspedagoger och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka personaltätheten på fritidshemmen och införa ett tak för antalet barn per fritispersonal och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheter till läxhjälp inom fritidshemsverksamhet och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skolinspektionen ska handha godkännande och tillsyn av fritidshem med konfessionell inriktning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Skolan är vid sidan av familjen oerhört viktig för barns och ungdomars utveckling och ska utgöra en positiv lärande- och vistelsemiljö. Detta ställer höga krav på ordning, trygghet och en god arbetsmiljö för både skolpersonal och elever. Vissa förutsättningar krävs för att skolan ska lyckas med sitt uppdrag.

Kommunernas ekonomi har satts under mycket hård press, och coronapandemin har gjort det än värre. Ett statligt övertagande av huvudmannaskapet för grundskolan framstår som allt mer nödvändigt. Skolinspektionen behöver mer resurser för fler inspektioner och för övertagande av dysfunktionella skolor.

Mer personal behöver anställas i skolan så att lärarna huvudsakligen kan ägna sig åt sitt kärnuppdrag, ett nytt karriärsystem behövs som erbjuder lärare fler utvecklingsmöjligheter och språkkrav behöver införas för all skolpersonal. Barn- och elevombudet, som idag inverkar hämmande på skolpersonalens upprätthållande av ordning, ska avskaffas.

För värnandet av barns rätt att inte diskrimineras behövs ett förbud mot värderingsstyrd slöja i skolan, samt fortbildning i hedersförtryck för skolpersonal i utsatta områden. Extern rättning av nationella prov ska bli regel för att stävja betygsinflation, samt främja en rättvis hantering.

Läromedelsråd ska inrättas som garant för högkvalitativa, neutrala och faktabaserade läromedel. En nationell plan för digitalisering behövs och även digitala läromedel ska undergå läromedelsrådets granskning.

En levande landsbygd kräver värnande av dess skolor. Medel ska kunna erhållas vid tillfälliga svackor i elevunderlaget för att förhindra att skolor läggs ned, och studie- skuldsavskrivning föreslås för lärare som väljer att arbeta i glesbygdsskolor.

Vi är positiva till friskolor, men ställer krav vid etablering. Anmälningsskyldighet måste föregå all konfessionell inriktning på skolor och konfessionella fritidshem ska underställas Skolinspektionens godkännande och tillsyn. Skolinspektionens tillsyn ska företrädesvis ske genom oanmälda besök. Vi önskar mer personaltäthet på fritidshemmen och en utökad roll för fritidspedagoger.

Sammantaget utgör våra förslag bättre förutsättningar för en grundskola i världsklass.

Staten som huvudman för skolan

Den svenska skolan är en nationell angelägenhet och utgör en omfattande del av den svenska välfärden. Grundskolan ska därför ha staten som huvudman så att alla skolor får mer enhetliga förutsättningar för sin verksamhet och för att hålla jämn och hög kvalitetsnivå. Det ger elever, rektorer, lärare och övrig skolpersonal mer likvärdiga förutsättningar och ökar möjligheterna för planering och genomförande av sin verksamhet. Det förbättrar även utgångspunkterna för kontroller, uppföljning och återkoppling samt kan även medverka till återupprättande av statusen för skolan i stort och för lärarprofessionen. Kommuner får också bättre översyn av sina skolverksamheter.

Sverigedemokraterna har drivit frågan om ett statligt huvudmannaskap för skolan under lång tid och beklagar att det ännu inte är infört. Regeringen har genom den så kallade januariöverenskommelsen beslutat att utreda ett så kallat ”återförstatligande” av skolan, men har inte varit enhällig. Det är även oklart vad ”förstatligandet” i så fall ska omfatta, när utredning ska ske och vad det resulterar i. Vi kommer att fortsätta att yrka på statligt huvudmannaskap för grundskolan till dess att statligt huvudmannaskap är ett faktum.

Den svenska skolan kommunaliserades 1991 med decentralisering som syfte, men där staten fortfarande skulle ange de mål som skulle uppnås och utföra kontroller av måluppfyllelse. På 1990-talet infördes även nya läro- och kursplaner med målbeskrivningar, men utan direktiv om vad undervisningen skulle innehålla eller hur den skulle gå till. Det fick utformas lokalt med stor spridning och skillnader i kvalitetsnivå som följd. Kommunaliseringen fick i själva verket katastrofala följder. Kontroller av måluppfyllelse fick till en början ett alldeles för litet utrymme. Inte förrän efter valet 2006 förstärktes Skolinspektionen. Detta på grund av att elevernas resultat under flera år i internationella kunskapsmätningar visat sig sjunka, liksom att variationer i kvalitet och resultat uppstått inom och mellan kommuner och skolor. Dessutom har detta byggts på med en ökad oreda med hot, våld, otrygghet, bristande studiero och på många skolor en oklar uppfattning om vad som gäller för upprätthållande av ordningen. Ovanpå detta har en allt för omfattande migration till Sverige skett, vilket medfört en alltför snabbt ökande elevkull i många skolor där resurser inte funnits för att ta hand om skolans uppgifter i takt med förändringarna. Detta misslyckande har pågått under decennier utom kontroll för beslutsfattarna och medfört en stor splittring i skolan.

För att få en skola av likvärdig hög kvalitet, och klara de problem som dagens skola står inför, så behövs ett statligt huvudmannaskap med ett tydligt och enhetligt styre från statens myndigheter och politiker.

Statligt övertagande av dysfunktionella skolor

Ett statligt skolövertagande behövs i de fall skolor fungerar dåligt och inte lever upp till de krav på regler och riktlinjer som förmedlas i skolans styrdokument. Det finns skolor, främst i utsatta områden, som inte uppfyller minimikraven när det gäller trygghet och undervisning.

Skolinspektionen tog i januari 2019 över ansvaret för att styra upp den negativa situationen på en skola. Detta gällde en skola i Stockholmsområdet där problemen var allvarliga med kränkningar mellan elever, bristande studiero och att elever i behov av särskilt stöd inte erhållit detta. Liknande problematik har uppmärksammats i många andra fall, både i media och genom Skolinspektionen. I samtliga fall där bristerna är stora, beror det på att krav och riktlinjer inte följs eller av olika skäl inte kan hanteras. Där behöver statligt ansvar tas för att reda upp situationen.

Ytterst ansvarig för den enskilda skolan och dess resultat är skolans rektor. Gott ledarskap är grunden för en god arbetsmiljö och en väl fungerande verksamhet. I Storbritannien har man precis som i Sverige haft problem med ett antal skolor. Där tog man tidigare fram ett koncept med så kallade Academy Schools. De skolor som omvandlades till Academy Schools var skolor som under lång tid haft omfattande problem. Skolorna styrdes av statligt tillsatta rektorer som fått ett omfattande mandat för att kunna förändra skolorna från grunden. Detta är ett bra koncept eftersom ledarskapet är avgörande för hur en verksamhet fungerar.

Utökad satsning på Skolinspektionen

Missförhållanden, och en försämrad arbetsmiljö i skolan med ökad otrygghet, har vuxit under de senare åren och det finns stora behov av ökade insatser. Grunden till problemen ska i första hand åtgärdas genom de övriga förslag som läggs fram av Sverigedemokraterna vilka ger bättre förutsättningar för elever, lärare och övrig skolpersonal.

Skolinspektionen har en viktig roll i att kontrollera att förhållandena är goda och dess insatser behöver öka. Skolinspektionens rutiner gällande kravställning, kontroller, planering och uppföljning av åtgärder och besök – i synnerhet oanmälda besök – behöver utvecklas och öka i omfattning. Flera skolverksamheter behöver kontrolleras oftare än vad som görs idag. Kravställningen i alla led ska förtydligas liksom det lagrum inom vilket Skolinspektionen verkar. En skola som den på mycket goda grunder hårt kritiserade Römosseskolan ska inte kunna ges möjlighet att utöka sin verksamhet för att lagstiftningen är för vag och svag. Ökade resurser och muskler behöver ges till Skolinspektionen.

Inför ett läromedelsråd

Ett läromedelsråd ska inrättas med syfte att garantera tillgänglighet till högkvalitativa, neutrala och faktabaserade skolläromedel. Det finns idag ett stort utbud av läromedel vilket är bra. Däremot förekommer i utbudet en ”spretighet” där kvalitetsnivån,

neutraliteten och faktanivån är varierande. Lärare är kompetenta att själva välja ut de läromedel de vill använda sig av i sin undervisning, vilket självklart ska vara det vanliga tillvägagångssättet. Däremot vittnar många lärare om betydande svårigheter att finna tid att själva bedöma vilka läromedel som håller tillräckligt hög kvalitet. Ett läromedelsråd bör inrättas bestående av profession, forskare och skolmyndigheter som granskar och kvalitetsmärker läromedel. Detta kommer att underlätta för lärarkåren och säkerställa att elever förmedlas läromedel av tillräckligt hög kvalitet. Lärarna avgör från ett certifierat urval som läromedelsrådet har lagt fram. På så vis löser vi problemet med förekomsten av läromedel som håller låg kvalitet, vare sig det handlar om att de innehåller för många faktafel, har en bristande pedagogisk struktur, är politiskt vinklade eller på andra sätt är uppenbart olämpliga och undermåliga. Det är viktigt att de läromedel som används i skolan är neutrala och fria från vinklade intressestyrda uppgifter.

Förbud mot värderingsstyrd slöja i grundskolan

Hederskultur är ett begrepp för kulturella mönster som begränsar personers frihet och rättigheter med hänvisning till familjens heder. I skolan kan hedersförtryck exempelvis göra sig gällande genom att flickor täcker hjässa, hår och hals med slöja med hänvisning till antingen sin egen eller sin familjs kultur eller religiösa uppfattning. Den värderingsstyrda slöjan är en symbol för motsatsen till jämställdhet och innebär en öppen acceptans för förtryck mot det kvinnliga könet. Det strider mot svenska grundläggande värderingar och dessutom mot barnkonventionen.

I hederskultur är vikten av flickors och kvinnors kyskhet central och utgör gränsen mellan heder och skam. Värderingsstyrd slöja befäster krav på flickors kyskhet och hör inte hemma i den svenska skolan där flickor är elever, inte objekt som behöver skylla sig för andras blickar. Dessutom skyddas barn i Sverige genom barnkonventionen, vilken är ett rättsligt bindande internationellt avtal Sverige anslutit till och ska följa. Enligt konventionens 2 § har alla barn lika värde, samma rättigheter och får inte diskrimineras. Skolan ska enligt 29 § hjälpa barnet att utvecklas och lära barnet om mänskliga rättigheter. I skollagen (2010:800) hänvisas till diskrimineringslagen (2008:567). I diskrimineringslagen stadgas att diskriminering ska motverkas och att lika rättigheter och möjligheter ska främjas oavsett könstillhörighet. Värderingsstyrd könsbunden slöja med syfte att skylla just flickor och kvinnor står i strid med detta.

Skolan ska vara en frizon mot förtryck, och värderingsstyrd slöja hör inte hemma där. Elever är barn med rätt till jämställdhet och frihet.

Obligatorisk utbildning om hedersproblematik för skolpersonal

Under senare år har hedersproblematiken i Sverige ökat i hög grad, framför allt i utsatta områden. Denna problematik innebär att elever tar med sig värderingar till skolan från hemmiljön som kommer i kraftig konflikt med de värderingar och den praxis som råder i vårt moderna samhälle. Det kan till exempel gälla döttrars och söners val av partner och karriär. I skolan kan hedersförtryck göra sig gällande i trakasserier och förtryck mot flickor verbalt, men även i att flickor täcker huvud och hals med slöja eftersom det är centralt i hederskultur med flickors och kvinnors kyskhet. Detta strider mot grunderna i det svenska samhället där jämställdhet och allas lika värde är centralt.

För att lättare upptäcka och hjälpa skolelever som hamnar i en värderingskonflikt är det nödvändigt att skolpersonalen har en adekvat utbildning på området. Syftet är också att svenska värderingar som jämställdhet, jämlikhet och demokrati ska läras ut som de grundläggande principer som både samhälle och skola anammat sedan lång tid. Det är de grundvalar våra lagar bygger på och det som skolans styrdokument lutar sig på. Utbildning i hedersproblematik ska ges som obligatorisk vidareutbildning för skolpersonal i utsatta områden.

Samverkan mellan skolan, föreningslivet och civilsamhället

Den växande otryggheten, försämrade studiemiljön och problematiken med hederskultur som gör sig gällande i skolan, medverkar till segregation och behöver flera konkreta åtgärder. En bra motvikt är samverkan, gemensamma uppbyggliga projekt och gränsöverskridande aktiviteter, vilka medverkar till ökad uppbyggnad av kunskap och identitet. Bunkefloprojektet var ett positivt exempel på samverkansprojekt mellan skola, idrottsföreningar och forskning inriktad på hälsa och fysisk aktivitet.

Bunkefloprojektet kan aktualiseras och anammas med en utökning där även representanter för det övriga civilsamhället deltar. Syftet är att elever ska få mer kontakt med samhällets olika aktörer, med olika typer av verksamheter och företag, samt en tidig anknytning till samhället och yrkeslivet. Detta innebär även att olika åldersgrupper kan sammanföras och att generationsöverskridande möten främjas. Medverkande i samverkansprojekt kan vara idrottsföreningar, andra föreningar och organisationer. Med både föreningslivets och övriga civilsamhällets delaktighet i skolans verksamhet kan eleverna få stimulans, verklighetsanknytning och en bättre grund för framtida yrkeskarriär.

Skolklasser kan med fördel besöka kommunverksamheter, företag och ideella verksamheter. Idrottsföreningar kan inbjudas till skolan för att delge sina idrotter och elever få möjlighet att prova på olika aktiviteter. Sådant kan läggas både inom undervisningen och som frivillig fritidsverksamhet. Att främja generationsöverskridande möten är en viktig del i skolans utökade samverkan med samhället. I dagens samhälle, speciellt i urbaniserad miljö, har banden mellan generationerna tunnats ut och den naturliga relationen som barn förr i tiden hade med farmor eller morfar har försvunnit. Ett sätt att i någon mån åtgärda detta är att inrätta ett system där äldre personer besöker skolan och på rimliga villkor medverkar i skolan. Det innebär att den äldre generationen bjuds in till skolorna eller att klasser bjuds hem till någon morfars äldreboende. I vissa fall kan äldre personer även utgöra stödpersonal i skolan vilket skulle utgöra en värdefull resurs. Både de äldre skolengagerade personerna och eleverna vinner på detta.

Skolans digitalisering

Sverige och världen är sedan en lång tid tillbaka inne i en omställningsprocess med kraftigt ökande digitalisering. Detta är förmodligen den mest omfattande tekniska förändring som skett sedan industrialiseringens dagar. Hela samhället påverkas av denna process, så även skolan där digitaliseringen innebär nya möjligheter i undervisningen. System och verktyg behöver skapas för hela skolväsendet så att samtliga skolor får likvärdiga rutiner för hantering och utveckling. En nationell plan för hur den nya digitala informationsteknologin ska nyttjas och effektivisera skolväsendet är därför

nödvändig. Administrativa och kommunikativa verktyg ska utvecklas och erbjudas samtliga skolenheter, dels för att sänka kostnaderna för dessa verktyg, dels för att förenkla kommunikationen och säkerheten.

Regeringen beslutade 2017 att ta fram en nationell strategi för skolväsendets digitalisering där det noterades att målen var att ”det svenska skolväsendet ska vara ledande i att använda digitaliseringens möjligheter på bästa sätt, digital kompetens ska gälla alla i skolväsendet, alla ska ha likvärdig tillgång och användning, det ska bedrivas forskning och uppföljning kring digitaliseringens möjligheter”. Fokus skulle även vara kostnadseffektivitet, samverkan, kompetensutveckling och stöd. SKR involverades för att realisera målen. Tidsplanen var att alla huvudmän skulle ges förutsättningar att nå målen senast år 2022.

SKR utvecklade och publicerade år 2019 en nationell handlingsplan vilken Sverigedemokraterna anser är mycket viktig. Där tas en lång rad faktorer upp som behöver åtgärdas innan regeringens strategi kan användas och målen uppnås. SKR påpekade att det är bråttom att sätta in åtgärder och att regeringen då ännu inte fattat beslut eller kommit vidare. Även Skolverket underströk behoven. Områden som noterades nödvändiga att utveckla var nationella standarder för informationsöverföring, vägledning och stöd för huvudmännen, samordning och digital infrastruktur. Dessa områden utgör grunden för ett enhetligt angreppssätt och system, vilket är själva tanken med en nationell plan.

Om skolor väljer att använda sig av digitala läromedel är det viktigt att de godkänns och erbjuds genom ett läromedelsråd på nationell nivå, att skolans resurser inom it utökas så att skolor kan anställa it-pedagoger samt att ett system baserat på väl beprövade och fungerande metoder införs. En valideringsgrupp, det vill säga ett digitalt råd, ska ta fram, implementera och utvärdera goda exempel och väl beprövade metoder som använts i flera sammanhang och visat sig fungera väl. Vi vill framhålla att digitalisering inte enbart är av godo ur ett elevperspektiv och att eleverna från tidig ålder måste lära sig läsa och skriva också utan digitala hjälpmedel. Skrivprocessen med penna är pedagogiskt viktig ur flera perspektiv för elever i de lägre årskurserna och skall vara huvudmomentet i skriv- och läsinläringen i lågstadiet.

Extern rättning av nationella prov

Nationella prov ska rättas externt för att förhindra glädjebetyg och för att alla ska få en likvärdig och rättvis bedömning. Som en del av januariöverenskommelsen har Skolverket det övergripande ansvaret för att de nationella proven digitaliseras och rättas centralt. Detta för att stärka likvärdigheten. Försöksverksamheten ska bedrivas 2018–2021. Införandet av digitala nationella prov ska ske successivt från 2022. Enligt Skolverket ska det även vara möjligt att rätta proven externt. Det behöver också finnas en fullständig handlingsplan för att säkerställa funktionaliteten och säkerheten. Det är av vikt att det inte enbart är möjligt att rätta proven externt, enligt det uppdrag regeringen levererat till Skolverket, utan att extern rättning av nationella prov blir regel. Extern rättning innebär stopp för betygsinflation, medför rättvis hantering, samt medverkar till ökad rättssäkerhet.

Avlastning för lärare

En ökad uppdelning av uppgifter och ansvar i skolan behöver göras och möjligheter till det behöver ges. Den svenska skolan har i många avseenden blivit mer otrygg de senaste decennierna och våld och hot har blivit vanligare på många skolor, särskilt i utsatta områden. Lärarnas arbetsmiljö har kraftigt försämrats. Samtidigt har deras arbetsbelastning ökat, främst på grund av ökad administration och ett ökat socialt ansvar för eleverna. Fokus på kunskapsuppdraget behöver återupprättas och lärare få bedriva undervisning utan att behöva agera i flera olika roller som exempelvis rastvakt, administratör, it-support, socialt stöd med mera. Elever med särskilda behov behöver få det stöd som krävs och olika sakområden i skolan behöver fördelas på särskild profession. Lösningen är därför inte alltid att anställa fler lärare, utan att avlasta lärare genom anställning av utbildad administrativ personal, särskilt it-stöd, specialpedagoger och kuratorer.

Nationell språkkravsmodell för pedagogisk skolpersonal

Det är av största vikt att de vuxna som eleverna möter i skolan inte bara förstår språket, utan även kan tala god svenska och förmedla det svenska språket. Språket är dessutom den enskilt viktigaste faktorn för att elever med utländska föräldrar ska få en lyckad integration. Många barn och ungdomar, särskilt i utsatta områden, behöver grundläggande kunskaper inom det svenska språket för att ta sig ur det utanförskap som de i många fall annars riskerar att hamna i. En nationell språkkravsmodell i svenska ska skapas och certifiering införas för pedagogisk skolpersonal.

Socialstyrelsen behandlar ansökningar om legitimation i språklig behörighet till yrkeslegitimationer inom vissa yrken. På liknande sätt ska en myndighet besluta om språklig behörighet för pedagogisk skolpersonal och certifiering i svenska språket. Ett valideringstest i svenska på nivå C1 tjänar idag som språklig behörighet till yrkeslegitimationer och innehåller hör- och läsförståelse, test av ordförråd och grammatik, en skriftlig uppgift och muntlig kommunikation. En person som uppnått nivå C1 har mycket goda kunskaper i svenska, vilket ska vara ett krav för utbildning till, och vid anställning av, både lärare och rektorer. För att bli legitimerad, ha anställning och behörighet att undervisa ska lärare vara C1-certifierade utan de undantag som idag tas upp i skollagen och av Skolverket. Det lägsta kravet för annan skolpersonal, med uppgifter inom skolan som inte innebär delaktighet i undervisningen, ska vara certifiering på svenska B2-nivå. Förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare och andra berörda styrdokument ska ändras enligt förslagets intentioner. Skolverket ska ges i uppdrag att samordna kompetenserna från de olika instanserna för språktester som finns idag och att se till att ett enhetligt, nationellt standardiserat system för språktester och för certifiering skapas och implementeras.

Utvecklingsmöjligheter för lärare

Läraryrket behöver bli mer attraktivt. Lärare som vidareutbildar sig, axlar mentorskap för elever och annan pedagogisk personal, ikläder sig samordningsansvar, samt förbättrar elevresultaten belönas med löneförhöjning i vår karriärstjänstmodell. Grundkraven för en lärartjänst där man sedan kan gå upp i nivå till en karriärtjänst ska omfatta lärarlegitimation och minst fyra års väl vitsordat undervisningsarbete inom skolan.

Karriärtjänstmodellen ska vara dynamisk och kunna utvecklas successivt i flera steg genom olika karriärnivåer.

De nuvarande förstelärartjänsterna infördes 2013 och riktar sig till yrkesskickliga lärare i avsikten att ge dessa lärare högre löner. I december 2019 beslutade regeringen om ett nytt samlat statsbidrag för karriärsteg för lärare. Det är uppdelat i två potter, där bidragspott 2 riktar sig till huvudmän med skolor som har särskilt svåra förutsättningar och bidragspott 1 till övriga huvudmän. En uppföljning av dessa karriärtjänster i utanförskapsområden har visat att regeringens ambitioner med bidraget för dessa tjänster inte har infriats. Resultaten har alltså uteblivit. Vi har nåtts av flertalet vittnesmål som visar att dessa förstelärartjänster löper stor risk att söndra upplevd gemenskap i lärarkollegiet, samt att elever förlorar sin mentor och fasta punkt när dessa lärare flyttas runt på huvudmannens skolor. Det behövs en bättre modell där läraren i högre grad själv kan påverka sin karriär genom engagemang, fortbildning och skicklighet.

Den enhetliga karriärmodell som Sverigedemokraterna föreslår, innebär till skillnad mot förstelärartjänsterna likvärdighet, jämförbara parametrar och att hela lärarkåren och skolsystemet skulle sträva mot samma mål, vilket är helt nödvändigt. Det som i hög grad saknas inom skolväsendet är just gemensamma mål på flera fronter. Lärare ska ha möjlighet till regelbunden vidareutbildning för att öka sin kompetens. Vidareutbildningen ska vara kopplad till mentorskap i tjänst, karriärutveckling och löneutveckling. Karriärutveckling ska även ske i samband med utfört mentorskap där läraren stöttar kollegor och genom bevisade förhöjda resultat i elevers skolarbete.

Lärare med karriärtjänst bör ha en central roll i skolans utvecklingsarbete, hålla sig uppdaterade och på skolan förmedla aktuellt på skolutvecklingsområdet inom forskning och ämnesdidaktik, ta initiativ till utvärderingar, samt bidra till arbetsplatsbaserad kompetensutveckling och kollegial vägledning. Den övervägande delen ska dock utgöras av undervisning och uppgifter kopplade till densamma, samt mentorskap. Målsättningen med vårt karriärsystem är att skickliga lärare ska ha goda utvecklingsmöjligheter och vilja fortsätta undervisa. På så vis stärks den kollegiala lärarprofessionen och skolan utvecklas som lärande organisation.

Slopat karensavdrag för lärare och fritidspedagoger

Lärare inom grundskolan och fritidspedagoger löper förhöjd risk att smittas av vanliga infektionssjukdomar på sin arbetsplats jämfört med många andra yrkesgrupper. Att kräva att lärare och fritidspedagoger själva ska betala karensavdraget för en sjukskrivning de högst sannolikt erhållit genom sitt arbete är varken rimligt eller rättvist. Inte heller tjänar det till att höja lärarkårens eller fritidspedagogernas status och attraktivitet.

Den första januari 2019 infördes det så kallade karensavdraget, vilket ersatte den tidigare karensdagen. För karensavdraget gäller enligt Försäkringskassan att sjuklönen räknas ut för hela sjukperioden, fjorton dagar, från och med den första dag då arbetstagaren går miste om lön. Från sjuklönen görs sedan ett karensavdrag, vilket är helt oberoende av sjukfrånvarons längd. Avdraget är ett fast belopp.

Slopat karensavdrag möjliggör i större utsträckning att kunna stanna hemma och bli frisk. När personal är sjukskriven vid sjukdom förhindras ökad smittspridning mellan personal och elever. Slopat karensavdrag innebär ett samhällligt ansvarstagande och månande om personal och elever. Det innebär även en åtgärd som staten har ett direkt

beslutsmandat över och som förbättrar situationen för lärarna. Det är en rättvis reform som bidrar till att höja läraryrkets attraktionskraft.

Värna landsbygdsskolorna

Det ska vara möjligt för små skolenheter anknutna till landsbygden att få stöd för att bevara skolverksamhet. För att få ett fungerande samhälle i stort, krävs att det är möjligt att bo och verka även utanför större orter. Det finns forskningsresultat som visar att små skolor gynnar unga elevers utveckling av sociala och emotionella färdigheter, vilket är en grund för god kunskapsutveckling och för elevers framtidsutsikter. Av den orsaken är det viktigt att låta grundskolan bygga på småskalighet, där det är möjligt. Trenden där mindre skolor läggs ned till förmån för större ska motverkas.

I USA, där man tidigare provat storskalighet, har man i många fall återgått till mindre skolor i syfte att återfå närhet och samhörighet i skolan. Även i Norge och Finland har intresset för små skolor och glesbygdens skolfrågor vuxit. I Sverige fortsätter storstadsregionerna och de större städerna att växa. Det beror dock inte längre på inflyttning från landsbygden, vilket kan utläsas i Boverkets sammanställning från 2019, utan på födelseöverskott och inflyttning från andra länder. För Sveriges del är folkomflyttningen från land till stad i stort sett avslutad. Räknat i absoluta tal minskar inte längre landsbygdsbefolkningen.

Sverigedemokraterna ser med oro på att så många landsbygdsskolor har sviktande ekonomi och elevunderlag. Familjer tvingas ofta välja mellan att flytta eller sända sina barn flera mil bort till närmaste skola. Tyvärr kan en tillfällig svacka i elevunderlag tvinga en skola att stänga. Det leder till avflyttning av barnfamiljer, varefter sannolikheten att skolan kan öppna igen är låg. Ett särskilt stöd för landsbygdsskolor ska införas. Skolor med tillfälligt lågt elevunderlag ska under maximalt 3 år kunna ansöka om medel för att klara sådana perioder.

Studieskuldsskrivning för glesbygdslärare

Examinerade lärare som tar anställning i områden som av Jordbruksverket definieras som glesbygd ska få 15 procent av sin studieskuld avskriven varje år under den tid de arbetar som lärare i glesbygd. Maxtaget är en total studieskuld på 300 000 kronor. Detta syftar till att åtgärda lärarbristen i glesbygd, bevara och återskapa en levande landsbygd, samt i högre grad möjliggöra skolverksamhet i glesbygd.

Avskaffa Barn- och elevombudet

Barn- och elevombudet arbetar för att motverka kränkningar av barn och elever i skola och förskola. Tillsammans med Skolinspektionen övervakar Barn- och elevombudet delen kring kränkande behandling i 6 kap. skollagen (2010:800). Enligt Skolinspektionen ska Barn- och elevombudet objektivt utreda anmälningar om kränkande behandling och besluta i inkomna ärenden, informera om skollagens krav på nolltolerans mot kränkningar i skolan, ge skolorna råd om hur lagen ska användas, samarbeta med andra myndigheter och ombudsmän, samt företräda barn eller elever i domstol.

I flera fall har det visat sig att Barn- och elevombudet tagit ställning för en elev som menat sig ha blivit kränkt då lärare eller rektor agerat för att upprätthålla ordningen, i

enlighet med sitt läraruppdrag. Det har även förekommit att Barn- och elevombudet verkat för utdömning av skadestånd till elev i fall där Skolinspektionen gjort bedömningen att lärarens agerande följt skollagen. Detta är orimligt eftersom Barn- och elevombudet utgör en del av Skolinspektionen.

Barn- och elevombudet ansåg att en elev hade kränkts på en skola i Lidköping 2017 och drev ärendet ända upp till Högsta domstolen. Den 3 juli i år kom en vägledande och friande dom, vilken kan tjäna som exempel på att Barn- och elevombudet ser kränkningar där de inte finns. Att Skolinspektionen och dess egna Barn- och elevombud i vissa fall bedömer ärenden helt olika innebär att myndigheten arbetar mot sig själv. Skolinspektionen har en viktig roll och ska ges möjlighet att agera enhetligt. Barn- och elevombudet bör avskaffas.

Krav för friskoleetablering

Sverigedemokraterna uppskattar och vill värna valfriheten i svensk skola. Samhället är dock skyldigt att slå vakt om långsiktigheten och elevers rättssäkerhet i skolsektorn. Varje skola måste kunna garantera att de elever som antas till en utbildning också får fortsätta denna och inte lämnas utan studieplats vid en eventuell konkurs. Vi är negativa till ett vinstförbud, men fristående skolor ska åläggas att ha en ekonomisk buffert som säkerhet i det fall skolan skulle komma på obestånd. Det ska då finnas medel att driva friskolan vidare till dess att kommunen fått möjlighet att organisera ett övertagande av de elever som gått på friskolan. Skolinspektionen ska godkänna denna buffert och tillse att inga vinster tas ut innan bufferten är säkrad.

För att motverka risken att oseriösa ägare startar eller tar över en friskola måste en betydligt hårdare kontroll ske gällande både vandel och handel. Ekonomiska förutsättningar ska genomgå noggrann granskning, liksom brottsregister för dem som startar eller tar över en friskola. Säkerhetspolisen bör rådfrågas vid misstanke om extremism. Alla kontroller är meningslösa om det enkelt går att anlita en så kallad målvakt, vilket bör vara omöjligt med dessa rigorösa kontroller.

Det har även förekommit att friskolor startats och drivits med lån och bidrag från stater utanför Europa. Risken är mycket stor att sådan finansiering görs av politiska, religiösa eller strategiska skäl. Vi vill begränsa möjligheterna för enskilda personer eller organisationer utanför Norden att finansiera friskolor eller fristående förskolor. Detta gäller både lån, räntefria lån samt rena bidrag. Det ska som huvudregel heller inte vara möjligt att sköta finansieringen utanför Norden genom ombud. Undantag ska kunna göras för t.ex. internationella skolor eller redan etablerade och välfungerande skolor, samt för skolor utomlands avsedda för svenska elever.

Enligt skollagen ska all undervisning ske ”icke-konfessionellt”. Däremot får övrig tid präglas av vissa religiösa inslag där deltagandet ska vara frivilligt. Det står mycket tydligt i skolans styrdokument att alla skolor ska präglas av demokratiska och jämställda värderingar. De religiösa friskolor som varit etablerade sedan lång tid i Sverige och som fungerar väl ska kvarstå. Däremot behöver det införas ett stopp för nyetablering av religiösa friskolor till dess att Skolinspektionen har fått rutin på konsekventa och skärpta kontroller av skolor med konfessionell inriktning. Allvarliga missförhållanden har uppmärksamats på ett flertal av dessa skolor och tillsynen behöver skärpas betydligt. Tillsynen ska av resursmässiga skäl prioriteras mot de skolor där problemen kan antas vara störst och som regel ske genom oanmälda besök.

Anmälningssplikt vid konfessionell inriktning

Skolinspektionen bedömer ansökningar om att driva fristående skolor. I samband med ansökan om etablering eller utökning av en fristående skola kan huvudmannen uppge om denne avser att driva verksamheten med en konfessionell inriktning eller ej. Uppgiften är i dagsläget således frivillig för huvudmannen att uppge och besvara. Utbildningen och undervisningen i skolor ska enligt lag vara icke-konfessionell. Det innebär att det inte får finnas religiösa inslag. Undantag gäller för skolor med konfessionell inriktning. I dessa får det förekomma konfessionella inslag i utbildningen men inte i undervisningen.

Enligt Skolverkets statistik för 2017 hade 71 fristående skolverksamheter i Sverige uppgett att de bedriver konfessionell inriktning. Skolinspektionen uppger dock att mörkertal finns och att betydligt fler verksamheter bedriver konfessionell inriktning än vad Skolverkets statistik visar, vilket uppdagats i samband med myndighetens inspektioner. Konfessionell inriktning förekommer alltså idag i okänd omfattning eftersom huvudmannen aktivt valt att inte informera Skolinspektionen om detta i sin ansökan.

Genom att införa anmälningssplikt avseende verksamhetens konfessionella inriktning underlättas Skolinspektionens verksamhet avsevärt eftersom såväl inplanerade som oanmälda verksamhetsbesök och inspektioner kan anpassas, planeras och genomföras på ett bättre sätt. Anmälningssplikt ska införas vid konfessionell inriktning för fristående skolor.

Utökad roll för fritidspedagoger

Fritidshemmen spelar en stor roll för elevernas sociala utveckling och introduktion till värdefulla fritidsaktiviteter. Dessutom är fritidshemmen ofta viktiga för barn som har det svårt på olika sätt. Vi tror att rollen som lärare med inriktning mot fritidshem går att utveckla och att dessa lärare genom att ges större befogenheter kan erbjuda betydligt mer hjälp för elever att nå läroplanens mål. Utbildningen för lärare med inriktning mot fritidshem bör innehålla moment där man förvärvar kunskaper i att arbeta i jourklasser där barn med tillfälliga svårigheter vistas temporärt. Utbildningen bör omfatta en speciell ledarskapskurs, samt moment med extraundervisning för barn som hamnat efter av olika orsaker, såsom tillfälliga svårigheter eller tillfällig eftersläpning i utvecklingen. Barn i behov av specialpedagog ska självklart få hjälp av en sådan. I de fall lärare med inriktning mot fritidshem har utbildning i antimobbningsarbete faller det sig naturligt att dessa också har huvudansvaret för antimobbningsarbetet på skolan. Detta gäller särskilt från förskoleklass till och med klass tre där de flesta barn deltar i fritidsverksamheten och känner personalen väl. Vi är övertygade om att dessa åtgärder kommer att höja statusen och attraktiviteten för arbete på fritidshem. Vi tror också att arbetet på detta vis kommer att attrahera fler män, vilket vi anser bra eftersom många barn idag lider brist på manliga förebilder.

Ökad personaltäthet på fritidshemmen

Situationen på fritidshemmen behöver förbättras. Läsåret 2019/20 var 493 000 elever inskrivna i fritidshem, vilket är en ökning med 3 300 elever eller 0,7 procent jämfört med föregående läsår. Idag går i snitt 37,6 elever per avdelning, vilket förvisso är en minskning från läsåret innan, men det är fortfarande på tok för många för att fritids-

hemmen ska fungera optimalt. Skolinspektionen har konstaterat att lugn och ro har blivit en bristvara på många fritidshem. I den situation som svensk skola nu befinner sig i, vill vi att fritidshemmen utökar sitt ansvar för eleverna, vilket dock är en omöjlig uppgift om inte resurserna utökas. Ett tak på maximalt 20 barn per heltidsarbetande personal på fritidshemmen behövs. Målsättningen är att successivt minska antalet barn än mer i takt med att fritidshemspersonalen ges fler undervisningskompensatoriska uppgifter. Detta kan handla om stöd till elever som av någon orsak halkar efter i skolarbetet, läxhjälp eller arbete i jourklasser.

Möjlighet till läxhjälp inom fritidshemsverksamhet

Frågan om läxhjälp har varit aktuell i samhällsdebatten de senaste åren och en del förslag har förts fram. De har dock inte varit tillräckliga. En av tankarna bakom fritidsverksamheten är att den ska fungera som komplement till hemmet och vårdnadshavarna. Vi anser att fritidsverksamheten inom ramen för detta lämpar sig väl för läxhjälp. Självklart kommer fritidsverksamheten att behöva personalförstärkningar efter denna reform men det blir ändå mer resurssmart än att anställa extra lärare för att skolan ska erbjuda läxhjälp.

Godkännande och tillsyn av fritidshem med konfessionell inriktning

Skolinspektionen ansvarar idag för godkännande och tillsyn av skolor med konfessionell inriktning, medan kommuner idag axlar samma ansvar för förskolor och fritidshem med konfessionell inriktning. I år har ett antal förskolor fått stänga eftersom Säkerhetspolisen hittat kopplingar till våldsbejakande extremism. Vi befarar att det endast är en tidsfråga innan Säkerhetspolisen hittar motsvarande kopplingar till fritidshemsverksamhet. Lokalt ansvar för godkännande och tillsyn av förskolor och fritidshem med konfessionell inriktning må ha tjänat alla parter väl tidigare, men eftersom dessa miljöer numera drar till sig extremister som vill generera pengar, isolera barn från majoritetssamhället och fostra dem i salafistisk anda behöver ansvaret flyttas centralt. Sverigedemokraterna anser att det är orimligt och rättsosäkert att ansvaret för godkännande och tillsyn av fritidshem med konfessionell inriktning åligger kommunala tjänstemän och politiker och vill att detta ansvar omedelbart flyttas till Skolinspektionen.

Patrick Reslow (SD)

Robert Stenkvist (SD)

Jörgen Grubb (SD)

Lars Andersson (SD)

Clara Aranda (SD)

Michael Rubbestad (SD)

Richard Jomshof (SD)

Per Söderlund (SD)

